

Spreektekst Siert de Vos, namens de werkgroep Kromme Rijn*corridor*, voor de Commissie Omgevingsvisie, 23 februari 2022.

Geachte commissieleden,

Dank voor de gelegenheid te kunnen spreken over het voorstel tot vaststelling van de Provinciale Omgevingsverordening.

Allereerst complimenten voor dit belangrijke en gedegen voorstel. Sluitstuk van jarenlange voorbereiding. Als oud ambtenaar weet ik hoe ongelooflijk ingewikkeld en taai dit soort beleidstukken tot stand komen. De tragedie is vaak ook nog – dat als gevolg van de dynamiek in de samenleving – ze al achterhaald zijn voordat zij in werking zijn getreden. Daar is weinig aan te doen en vraagt daarom des te meer aanpassingsvermogen en tijdige bijsturing.

Als jonge werkgroep Kromme Rijn*corridor* (voorheen werkgroep Biodiversiteit Buitengebied Zeist e.o.) hebben wij niet vanaf het begin in 2016 meegedaan aan de opbouw van dit beleid en dat is heel jammer want dan hadden we al eerder uw aandacht kunnen vragen.

Toch vragen wij – ook al is het een laat stadium - namens de werkgroep aandacht voor een uiterst relevant onderwerp.

Het gaat om de toekomst van de Kromme Rijn*corridor*, het gebied ten oosten van de stad Utrecht tussen De Bilt, Zeist, Odijk en Bunnik. Het Provinciekantoor kijkt als het ware het gebied in.

Het is een onmisbare schakel tussen 3 NNN gebieden, te weten de Langbroekerwetering, de Utrechtse Heuvelrug en het Vechtplassengebied.

Sinds enkele jaren verdiepen wij ons in dit gebied, waarbij ik opmerk dat de leden van onze werkgroep als onbezoldigde oud professionals op het terrein van LNV, ruimtelijk domein en openbaar bestuur hun kennis hebben gebundeld en die beschikbaar stellen voor de gemeenschap inclusief de verschillende overheden.

Het gebied behoorde tot de Ecologische Hoofdstructuur en niets voor niets. Deze smalle corridor is van vitaal belang voor natuur en biodiversiteit, zoals blijkt uit vele stukken van Provincie, gemeenten en het Utrechts Landschap die sinds de jaren '90 zijn gepubliceerd. Heeft ook een plaats gekregen in het landinrichtingsplan Groenraven oost, voor zover mij bekend het laatste inrichtingsplan dat is uitgevoerd door de Dienst Landelijk Gebied.

Toen Staatssecretaris Bleeker in 2001 evenwel het onzalige besluit nam de EHS ten grave te dragen en in de plaats daarvoor Natura 2000 gebieden aanwees, door Staatssecretaris Dijkzema later aangevuld met het NNN, is dit gebied in een negatieve spiraal terecht gekomen.

Deze kwetsbare schakel die de 3 NNN gebieden moet verbinden, wordt ernstig bedreigd.

Ten eerste als gevolg van de verstedelijkingsdruk met de grote opgaven op het gebied van woningbouw, bedrijventerreinen, energie, mobiliteit en recreatie. Maar die bedreiging is er ook en vooral omdat het voornaamste huidige gebruik van het gebied, intensieve melkveehouderij, een dramatisch effect heeft gehad op de natuur- en biodiversiteitswaarden.

Niet alleen voor het gebied zelf, maar ook voor de omliggende NNN gebieden.

We hebben over deze materie inmiddels een groot aantal contacten gelegd en overleggen gevoerd met de diverse gemeenten en diverse Provinciale ambtenaren. Eigenlijk erkent iedereen dat voor dit gebied een krachtige impuls van de overheid nodig is.

We zouden als sluitstuk daarvan in januari een overleg hebben met Gedeputeerde Bruins Slot en ons voorstel daar willen bespreken. Helaas voor ons is dat overleg in verband met haar benoeming tot Minister afgezegd. Wij hopen op spoedig overleg met de nieuwe gedeputeerde, mevrouw Sterk.

Het proces tot vaststelling van de omgevingsverordening gaat ondertussen door en daarom vragen langs deze weg uw aandacht.

De Gemeente Zeist heeft al enkele jaren geleden maar ook bij de POVI voorgesteld van dit gebied een Bijzonder Provinciaal Landschap te maken.

Zoals u weet, is dit instrument via amendement aan de Wet natuurbescherming toegevoegd.

In artikel 1.1.3 staat:

Gedeputeerde staten kunnen gebieden gelegen buiten het natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Bij de vaststelling van eind 2016 van de Natuurvisie, het Beleidskader en commentaarnota en de Verordening natuur en landschap, is hierover door het toenmalig college van GS het volgende geschreven:

*Overigens vinden we dat al onze landschapstypen unieke kwaliteiten bezitten en dat ze allemaal belangrijk zijn voor Utrecht. Daarom maken we **vooralsnog** geen gebruik van de mogelijkheid die de Wnb ons biedt tot het aanwijzen van bijzondere provinciale landschappen.*

Eerlijk gezegd, een merkwaardige redenering.

In de beantwoording van de zienswijzen die nu aan de orde is, wordt die redenering in andere woorden doorgezet:

Het Groene Hart, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Utrechtse Heuvelrug zijn door het Rijk in de Nationale Omgevingsvisie aangewezen als bijzonder landschap. Dat beslaat meer dan de helft van de provincie. Met de kernkwaliteiten van elk landschap beschermen wij alle landschappen in de provincie al voldoende.

Die stelling onderschrijven wij niet en die is – zeker gelet op de grote opgaven – gewoon niet waar en houdbaar.

De Kromme Rijn*corridor*, een oud cultuurlandschap met o.a. een aantal landgoederen, is de afgelopen decennia in kwaliteit enorm achter uitgegaan. En dat gaat maar door, tenzij de overheid de krachten bundelt en ambitie toont.

Het instrument van Bijzonder Provinciaal Landschap, is uitstekend geschikt om dit gebied veilig te stellen.

De Provincies Zuid en Noord Holland hebben dit instrument omarmd. En met succes. Een vergelijkbaar en ons voorbeeldproject is Midden Delfland. De identiteit van dit gebied is zelfs onlosmakelijk gekoppeld aan het Bijzonder Provinciaal Landschap. Het geeft status en heeft ontegenzeggelijk voor verbindende waarden gezorgd.

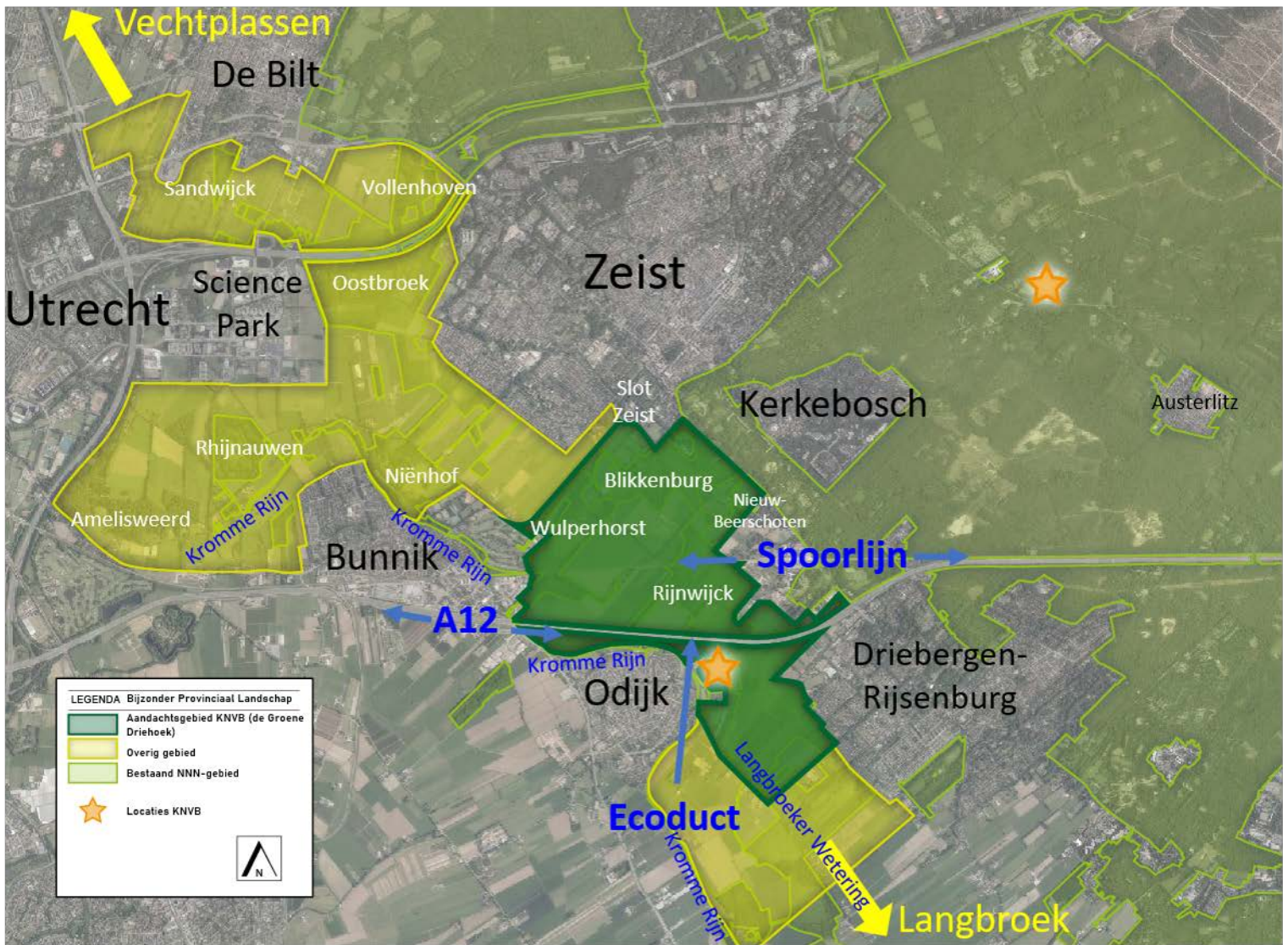
Wij pleiten dan met ook met kracht om het instrument van BPL toe te voegen aan de nu vast te stellen verordening en de Kromme Rijn*corridor* als eerste Utrechts Bijzonder Landschap

aan te wijzen.

Zolang dit gebied niet de integrale aandacht van uw Provinciebestuur krijgt die het nodig heeft en verdient, komt er niets terecht van de natuurdoelstellingen in de 3 omliggende natuurgebieden.

Juist de Provincie – en zeker het groenste Provinciebestuur ooit – kan hier veel meer ambitie tonen en het verschil maken.

De natuur en biodiversiteit, huidige en toekomstige generaties zullen u dankbaar zijn.

Kaart van het Bijzonder Provinciaal Landschap ‘Kromme Rijnkorridor bij Zeist’